

MOTERŲ DALYVAVIMAS NVO VYKDOMUOSE MOKYMUOSE: NUOSTATOS IR GALIMYBĖS

Dr. Irena Žemaitaitė

Lietuvos teisės universitetas, Socialinio darbo fakultetas, Socialinio darbo katedra
Valakupių g. 5, 10101 Vilnius
Telefonas 271 45 92
Elektroninis paštas sdk@ltu.lt

Pateikta 2004 m. balandžio 1 d.

Parengta spausdinti 2004 m. gegužės 4 d.

Santrauka

2000 m. kovo mėn. Europos Tarybos išvadose pažymėta, kad „sėkmingą perėjimą prie žiniomis pagrįsto ūkio ir visuomenės turi lydėti perėjimas prie mokymosi visą gyvenimą“ (Mokymosi visą gyvenimą memorandumas, 2001, p. 7). Žengiant į informacinę/žinių visuomenę, neformalusis suaugusiųjų mokymasis tampa vienu iš būdų, leidžiančių kiekvienam žmogui kontroliuoti savo ateitį ir asmenybės raidą. Populiariausios neformaliojo švietimo teikimo institucijos yra nevyriausybines organizacijos (NVO).

2001 metų gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvos Respublikoje gyvena beveik 200 000 daugiau moterų negu vyrų. Taigi didžiąją mūsų visuomenės dalį sudaro moterys, todėl visuomenės gerovė didžiąja dalimi priklauso ir nuo jų indėlio į visas darbo ir gyvenimo sritis.

Straipsnyje analizuojamos moterų dalyvavimo NVO organizuojamuose mokymuose nuostatos ir galimybės.

Pagrindinės sąvokos: moterys, nevyriausybines organizacijos, suaugusiųjų švietimas, nuolatinis mokymasis, mokymasis visą gyvenimą, darbo rinka.

Ižanga

Šiuolaikinėje visuomenėje vis stipriau įsitvirtina nuostata, kad demokratijos puoselėjimo sėkmė priklauso nuo žmogaus, aktyvaus piliečių dalyvavimo tvarkant visuomeninio ir valstybinio gyvenimo reikalus. Kaip pažymima „Mokymosi visą gyvenimą“ memorandume (2001), XXI amžius Europoje yra aktyvaus pilietiškumo ir užimtumo pagrindas. Ekonominiai ir socialiniai pokyčiai modifikuoja ir modernina pagrindinius įgūdžius, kuriuos kiekvienas privalo turėti kaip minimumą, kad galėtų dalyvauti darbinėje veikloje, šeimos ir visuomenės gyvenime. Todėl demokratinio gyvenimo principas vis dažniau apibrėžiamas kaip demokratinis dalyvavimas, ypač aktyviai pasireiškiantis per dalyvavimą nevyriausybinių organizacijų (NVO) veikloje.

NVO sektorius dažnai vadinamas pilietinės visuomenės pagrindu ir svarbiu demokratinės visuomenės ramsčiu, galinčiu būti valdžios ir verslo struktūrų ir žmonių tarpininku. Jis daro įtaką valstybinėms institucijoms ir skatina visuomenę susitelkti bendrai veikti. Kaip rodo atlikti tyrimai Europos šalyse, NVO veikla yra svarus indėlis ir į šalių ekonomiką. Pavyzdžiui, Vokietijoje dėl NVO sektoriaus indėlio bendrasis nedarbas sumažėjo 3,7 proc., o nedarbas paslaugų srityje – 10 proc. Aktyviausiai nevyriausybines sektorius Vokietijoje užimtas sveikatos apsaugos srityje. Anglijoje NVO sektorius įdarbina 4 proc. dirbančiųjų, kurių 9 proc. dirba paslaugų srityje (*International Encyclopedia of Education*, 1994).

2001 metų gyventojų surašymo duomenimis, Lietuvoje gyvena beveik 200 000 daugiau moterų negu vyrų. Taigi didžiąją mūsų visuomenės dalį sudaro moterys, ir visuomenės gerovė didžiąja dalimi priklauso nuo jų indėlio į visas darbo ir gyvenimo sritis. Deja, vis dar gyvas patriarchalinis požiūris į moters vietą ir vaidmenį visuomenėje dažnai prieštarauja moterų siekiui mokytis ir tapti aktyviomis pilietėmis.

Straipsnio tikslas – išanalizuoti ir atskleisti moterų dalyvavimo NVO vykdomuose mokymuose nuostatas ir galimybes.

Analizuojant NVO vykdomą suaugusiųjų mokymą/si, taikyti literatūros šaltinių ir apklausos tyrimo duomenų analizės **metodai**.

Nevyriausybinių organizacijų samprata, jų vaidmuo ir funkcijos

Nevyriausybinių organizacijų NVO (*NGO non-governmental organization*) – tai laisva piliečių valia įkurta demokratinė organizacija, tarnaujanti visuomenės arba jos grupių narių labui, nesiekianti pelno arba tiesiogiai dalyvauti valstybės valdyme (*Praktinis vadovas Lietuvos nevyriausybinių organizacijoms*, 1998); tai grupė žmonių, aktyviai skleidžiančių savo idėjas, bandančių pagerinti vietinės gyvenimo sąlygas arba teikiančių paslaugas ypatingų poreikių žmonėms. Šios organizacijos kuriamos savarankiškai, be vyriausybės pagalbos (*Trečias sektorius*, 1997). Tai ne pelno ir nevalstybinės organizacijos, kurias steigia grupė žmonių pilietinės visuomenės srityje, dirbančios visuomenės labui, turinčios įtakos demokratijos raidai (Leš, 1994). Nevyriausybinių organizacijų visumai apibrėžti vartojami ir terminai *savonoriškosios, nevalstybinės, filantropinės* ir pan. organizacijos. Terminas „savanoriškoji organizacija“ (*voluntary organization*) vartojama kaip termino „nevyriausybinių organizacijų“ sinonimas, kurių prasmė beveik vienoda, tik šiuo atveju reiškia tai, kad organizacija kuriama piliečių iniciatyva, remiasi savanoriška naryste ir skatina savanorišką narių veiklą laisvalaikio (Trečias sektorius, 1997).

Kaip teigia J. W. Vander Zanden (1990), savanoriškosios organizacijos yra tokios organizacijos, kurias asmenys pasirenka savo noru, jos kuriamos remiantis abipusiais interesais, o buriamasi į šias organizacijas siekiant kartu leisti laisvalaikį, pabendrauti su bendraminčiais, teikti socialines paslaugas, padėti sau ir kitiems.

D. Sillas (1968) išskiria tris pagrindinius bruožus, būdingus savanoriškosioms organizacijoms: 1) į savanoriškąsias organizacijas jungiamasi siekiant ginti bendrus jos narių interesus; 2) narystė tokioje organizacijoje yra savanoriška; 3) šios organizacijos nėra susijusios su vietos valstybinėmis arba vyriausybėmis struktūromis. Jo nuomone, NVO (arba savanoriškosios organizacijos) atlieka šias svarbias funkcijas visuomenėje:

- jos yra tarpinė grandis tarp individų ir vyriausybės;
- ugdo savo narių organizacinius gebėjimus, kurie labai svarbūs darbdaviams ir padeda geriau dirbti bet kurioje profesinėje srityje;
- padeda įvairioms nereprezentatyvioms grupėms dalyvauti politiniame gyvenime;
- padeda valstybės valdymo struktūroms.

Nevyriausybinių organizacijų visuma dažnai apibūdinama kaip trečiasis sektorius, kuriam būdinga: organizacinė forma, prigimtinė nepriklausomybė nuo valdžios ir valdymo institucijų, ne pelno paskirstymo principas, savivalda ir demokratiškas sprendimų priėmimas, savanoriškumas, tarnavimas visuomenei. Pirmajam – valstybiniam – sektoriui priklauso Seimas, Vyriausybė ir ministerijos, apskričių, miestų ir rajonų valdžios ir valdymo institucijos, visos biudžetinės organizacijos; antrajam – verslo – sektoriui priklauso privačios komercinės struktūros: įvairių rūšių įmonės, bendrovės, kompanijos.

Nevyriausybinių organizacijų, aktyviai dalyvaudamos Lietuvos visuomenės gyvenime ir savo įvairove darydamos įtaką atviros visuomenės kūrimuisi, siekia įgyvendinti šiuos tikslus:

- išreikšti piliečių poreikius;
- skatinti nuomonių įvairovę;

- veikti kaip įtakos politikai turinti jėga;
- pastebėti visuomenėje kylančią įtampą;
- būti žmonių, rinkos ir valstybės tarpininku.

1997 m. pabaigoje Lietuvos teisingumo ministerijoje buvo užregistruotos 922 nacionalinės visuomeninės organizacijos ir 265 paramos fondai, iš jų 57 moterų organizacijos. Šiuo metu Lietuvoje, apytikslių skaičiavimų duomenimis, yra daugiau kaip 5000 nevyriausybinių ne pelno organizacijų. Nevyriausybinių organizacijų kasmet daugėja, deja, nemažai organizacijų nustoja veikti arba transformuojasi, dalis organizacijų tampa laikinai neveiksmingos dėl vienokių arba kitokių priežasčių. Tačiau ilgėjantis ir gana margas nevyriausybinių organizacijų sąrašas, kuriame yra nemažai klubų, asociacijų, sąjungų, fondų, centrų ir kitokių organizacijų, rodo visuomenės demokratėjimą.

Deja, kaip rodo viešosios nuomonės apie NVO padėtį Lietuvoje tyrimo medžiagos analizė, kuri buvo pateikta Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro direktoriaus V. Ilgiaus (1997) pranešime „NVO Lietuvoje: viešosios nuomonės tyrimai“, Lietuvos gyventojai dar neturi pakankamai žinių apie Lietuvos nevyriausybines organizacijas, nes net 36 proc. Lietuvos gyventojų negalėjo nurodyti nė vienos NVO, veikiančios Lietuvoje. Tik 9 proc. teigė, kad yra NVO nariai, o 73 proc. nurodė, kad niekada nėra skyrę savo laiko NVO veiklai. 1987 m. Danijos socialinių tyrimų instituto atliktas tyrimas parodė, kad ketvirtadalis šalies gyventojų dalyvauja NVO veikloje, o 1991 m. atliktas nacionalinis savanoriško darbo tyrimas Didžiojoje Britanijoje parodė, kad 23 mln. suaugusių šalies gyventojų (kas antras žmogus šalyje) dalyvauja savanoriškų organizacijų veikloje, beveik visi gyventojai yra pasirengę dirbti savanorišką darbą. Tiek Danijoje, tiek Didžiojoje Britanijoje aktyviai veikia rajoniniai savanorių įdarbinimo ir mokymo centrai, vykdoma aktyvi reklaminė kampanija, skatinanti žmones įsitraukti į šią veiklą (E. Kjaergaard, R. Martinėnienė, 1997).

NVO kaip besimokanti organizacija

Viena iš pastarojo meto teigiamų suaugusiųjų švietimo raidos tendencijų yra didėjantis organizacijų ir institucijų, kurios įsitraukė į suaugusiųjų švietimą, skaičius, didelė jų teikiamų suaugusiųjų mokymosi galimybių įvairovė. Nevyriausybines organizacijas, profesinės ir visuomeninės asociacijos vis aktyviau įsitraukia į neformalų suaugusiųjų švietimą ir dažnai to priežastis yra tai, kad neformalusis suaugusiųjų švietimas yra efektyvus ir ekonomiškai įvairių problemų sprendimo būdas, ir tiek organizacijoms, tiek pavieniems suaugusiesiems profesinės kvalifikacijos tobulinimas padeda išlikti darbo rinkoje. Darbo biržos duomenimis, 2002 m. liepos mėn. 1 d. buvo 187,5 tūkst. bedarbių, iš kurių 50,2 proc. – bedarbės moterys, dažnai dėl to atsidūrusios socialinėje atskirtyje. NVO sektorius, pasižymėdamas nuolatiniu ieškojimu, pasirengimu naujiems dalykams, mokymusi, atspindėdamas naują tikrovę, mokydamasis elgtis ir prisitaikyti, turėdamas noro ir gebėjimų veikti kūrybingai, galėdamas greičiau priimti sprendimus, būdamas lankstesnis, galėdamas eksperimentuoti, greičiau pritaikyti savo programas individualiems atskirų grupių poreikiams, tapo svarbus ir reikšmingas plečiant ir tobulinant neformalų suaugusiųjų švietimą, kuris daugelyje šalių yra vienas svarbiausių socialinės pažangos svėrtų.

Nors stengiamasi moterims sudaryti galimybę mokytis, ši problema dar nėra išspręsta. Įvairūs stereotipai riboja galimybę įtraukti moteris į jaunimo ir suaugusiųjų švietimą. 2000 metais Europos Taryba Lisabonoje (Mokymosi visą gyvenimą memorandumas, 2001) nusprendė, kad „visiems Europos gyventojams be išimties turi būti suteiktos lygios galimybės prisitaikyti prie besikeičiančių socialinių ir ekonominių sąlygų, aktyviai dalyvauti kuriant Europos ateitį“. Moterų švietimo nepripažįstanti visuomenė praranda galimybę greičiau atmesti jėgos kultūrą ir sukurti naują, teisingumą ir toleranciją besiremiančią taikos kultūrą. Moterys, atsidūrusios socialinėje izoliacijoje ir negalinčios gauti žinių ir informacijos, atskiriamos nuo sprendimų priėmimo net tik bendruomenėje, bet ir šeimoje. Nesugebėjimas savarankiškai priimti sprendimus neleidžia kontroliuoti savo gyvenimo.

Kadangi žmogus gali efektyviai veikti tik jam tinkančioje (pagal jo tikslus, siekius) organizacijoje, darbas nevyriausybiniėje organizacijoje turi būti patrauklus joje dirbančiam žmogui. Vienas ryškiausių individo motyvacijos tikslų NVO veikloje yra organizacijos tikslų ir uždavinių suvokimas. Jų visuomeninė svarba – dažniausiai pagrindinis NVO narių bendradarbiavimo motyvas. Žmogui, bendradarbiaujančiam nevyriausybiniėje organizacijoje, svarbu suvokti save kaip šios organizacijos narį, jam svarbu, kad jo būtų klausomasi, atsižvelgiama į jo nuomonę. Kitas reikšmingas motyvacijos bruožas – tai savo svarbos suvokimas, todėl yra būtinas teigiamas ir nedidelių darbų vertinimas, be kurių ne visada galima normali organizacijos veikla. Taigi mokymąsi NVO veikloje lemia: motyvacija, aktualių visuomenės problemų ir uždavinių sprendimas, savarankiškumas ir savikontrolė, patirtis kaip vienas iš mokymosi šaltinių. Kadangi dalyvavimas NVO remiasi asmenine iniciatyva, savanoriškumu ir todėl yra motyvuotas, tai sudaro prielaidas dalyviams įsitraukti į aktyvų neformalųjį mokymąsi, savišvietą.

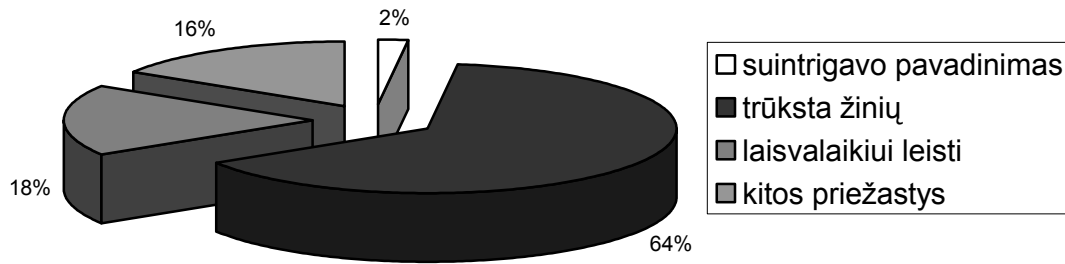
P. Jarvis (1997) pabrėžia, kad nors „mokymasis yra privatus reiškinys, tačiau žmonėms būtina mokytis, ir dėl to šių galimybių suteikimas yra pagrindinė nevyriausybinių organizacijų funkcija“ (Jarvis, p. 36). Kitaip nei valstybinės institucijos, NVO pritaiko švietimo programas individualiems atskirų grupių poreikiams, tikslingiau ir sėkmingiau naudoja fondų lėšas, įgyja besimokančių suaugusiųjų pasitikėjimą, ir tai tampa visuomenės varomąja jėga. Apie 60 proc. Lietuvos NVO nuostatuose mini savo narių šviečiamąją veiklą kaip kultūrinį, teisinį, ekonominį švietimą. Neabejotinas NVO lyderis vykdant neformalųjį suaugusiųjų švietimą yra Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija (LSŠA), kuri į šviečiamąją veiklą įtraukia ne tik pavienius narius, bet ir kolektyvines organizacijas, plečia bendradarbiavimą su kitomis NVO vykdydama įvairius projektus, teikdama paramą NVO lyderiams, padėdama nagrinėti aktuales šio laikmečio suaugusiųjų švietimo problemas.

T. Toivainen (1997) teigimu, nevyriausybinių organizacijos buvo besimokančios organizacijos jau tuomet, kai ši samprata dar nebuvo žinoma. Žmonės jungiasi į nevyriausybines organizacijas, savanoriškai padeda siekti organizacijos tikslų, bendradarbiauja organizacijos viduje ir su kitomis organizacijomis, užmezga grįžtamąjį ryšį, skatinami, o kartu ir mokosi, juo labiau, kad mokomasi geriausiai, kai besimokantysis to nori. Todėl nevyriausybinių organizacijos ne tik tampa besimokančiomis organizacijomis, bet ir tiesia kelią į besimokančią visuomenę.

Moterų dalyvavimo NVO vykdomuose mokymuose nuostatų ir galimybių tyrimas

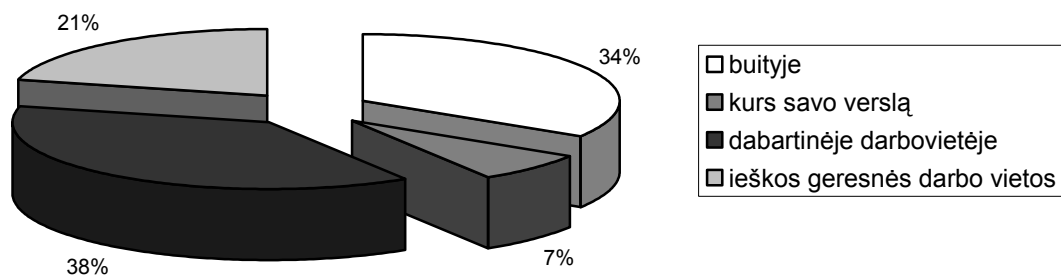
Siekiant atskleisti NVO organizuojamuose mokymuose dalyvaujančių moterų nuostatas ir galimybes, 2002 m. buvo apklaustos 45 moterų nevyriausybinių organizacijos, kurios 2002 m. spalio 1 dieną Moterų informacijos centro tinklalapyje savo veiklą buvo apibrėžusios kaip „šviečiamąją“ ir „mokomąją“, taip pat 100 moterų, besimokančių minėtose organizacijose.

Nuolat kintanti aplinka ir ekonominė situacija verčia žmogų nuolat atnaujinti savo žinias ir gebėjimus. Kaip parodė atliktas tyrimas, tiek NVO organizuojami mokymai, tiek besimokančių moterų kursų pasirinkimas orientuojamas į galimybę išlikti ir įsitvirtinti darbo rinkoje. Išanalizavus moterų NVO organizuojamo mokymosi turinį, paaiškėjo, kad jis labiau orientuojamas į darbo rinką (darbo vietų paieška ir/ar konsultacijos bedarbėms organizuoja 66,7 proc., NVO, verslo švietimas ir mokymas – 43,3 proc., NVO). Gauti moterų apklausos duomenys taip pat liudija, kad daugiausia moterys mokosi NVO organizuojamuose mokymuose, siekdamos užpildyti žinių spragą tam tikrose srityse, o ne tik siekdamos praleisti laisvalaikį (žr. 1 pav.).

1 pav. Kursų pasirinkimo priežastys

Atsakydamos į klausimą, „kur pritaikysite įgytas žinias?“, 38 proc. moterų pabrėžė, kad naujas žinias taikys dabartinėje darbo vietoje, o 21 proc. respondenčių pažymėjo, kad įgytos naujos žinios ir gebėjimai padės rasti geresnę darbo vietą. Tik 7 proc. nurodžiusių, kad gautas žinias taikys kurdamos savo verslą, rodo, kad moterys dar jaučiasi nesaugiai varžydamosi su vyrais verslo pasaulyje (žr. 2 pav.).

2 pav. Įgytų žinių taikymas

Įdomu tai, kad nors pastaruoju metu nemažai kalbama apie moterų švietimą lyčių lygiateisiškumo klausimais, tyrime dalyvavusios moterys nerodė susidomėjimo šiais kursais: 50 proc. NVO siūlė mokymus lyčių lygiateisiškumo klausimais, tačiau tik 19,7 proc. moterų jais domėjosi.

Nors pastaruoju metu nemažai organizacijų vykdo kompiuterinio raštingumo ir kalbų mokymus, tyrimas atskleidė, kad kol kas paklausos ir pasiūlos padėtis nėra adekvati. Užsienio kalbos kursus norėtų lankyti 60,7 proc. apklaustų moterų, tačiau juos siūlo tik 26,7 proc. tyrime dalyvavusių organizacijų ($\chi^2=9,294$; $df=1$; $p=0,002$), kompiuterinio raštingumo kursais susidomėjo 59 proc. respondenčių, o juos siūlo tik 30 proc. apklaustų organizacijų ($\chi^2=6,773$; $df=1$; $p=0,009$). Šių mokymų paklausa itin viršija pasiūlą, o kaip pažymima Lisabonos Europos Tarybos išvadose, nauji svarbiausi įgūdžiai yra informacinės technologijos (IT), užsienio kalbos, technologinė kultūra, verslumas ir socialiniai gebėjimai. Šie įgūdžiai būtini moterims

siekiant aktyviai dalyvauti žinių visuomenės ir ekonomikos gyvenime – darbo rinkoje, sparčiame, tikrame bendruomenės ir demokratijos gyvenime.

Apibendrinant galima teigti, kad NVO moterims siūlo didelį mokomosios veiklos pasirinkimą. Siūlomą mokomąją veiklą galima suskirstyti į tris dideles grupes: mokymasis darbo tikslais, mokymasis savajam „aš“ stiprinti ir mokymasis kaip laisvalaikio forma. Dauguma mokymų orientuojami į mokymąsi darbo tikslais. Tai rodo įvairių gebėjimų, būtinų darbo rinkoje, įgijimo ir tobulinimo svarbą siekiant išlikti konkurentabilioms darbo srityje. Kursų, skirtų savajam „aš“ stiprinti, pasirinkimas (tokių kaip savipagalbos grupė, psichologinės reabilitacijos) rodo, kad mūsų visuomenėje moterys nesijaučia pakankamai saugios. Galima pasakyti, kad pagrindinė moterų NVO funkcija – suteikti moterims galimybę mokytis. Moterų NVO sudaro galimybes moterims papildyti arba įgyti gyvenimo ir mokslo žinių, kurios padeda neatsidurti socialinėje atskirtyje.

Išvados

- Nors dėl visuomenės kaitos keliamų naujų reikalavimų vis labiau susilieja suaugusiųjų švietimas, skirtas tobulėti profesinėje srityje ir ugdyti asmenybę, vis dėlto šiuo metu Lietuvoje sparčiai kintanti darbo rinkos padėtis lemia ir NVO organizuojamuose ir vykdomuose suaugusiųjų mokymuose dalyvaujančių moterų pasirinkimą, kuris susijęs su profesiniu tobulinimusi, integravimusi į darbo rinką.

- Didėjantis švietimo, kvalifikacijos tobulinimo svarbos suvokimas, išlaikant konkurentabilumą rinkoje, skatina besimokančių organizacijų Lietuvoje skaičiaus didėjimą. Ypač aktyviai suaugusiųjų švietimo plėtrą skatina nevyriausybines organizacijas, kurios, būdamos lanksčios ir mobilios, greitai reaguoja į vykstančius pokyčius, ir daugelis jų jau yra besimokančios organizacijos.

- Nors NVO mokomosios veiklos pasiūla moterims yra gana didelė, tačiau kompiuterinio raštingumo ir užsienio kalbų srityse NVO nepajėgia patenkinti visų, norinčiųjų įgyti arba papildyti žinias, interesų.

- Moterų NVO gausiai siūlomais kursais lygiateisiškumo klausimais moterys mažai domisi. Tai leistų teigti, moterys dar iki galo nesuvokė šio klausimo svarbos.

LITERATŪRA

1. **Ilgius V.** Valstybės parama nevyriausybinių organizacijų – šiandien ir rytoj // Savišvieta. – Vilnius: LSSA, 1997.
2. **International** Encyclopedia of Education. – Oxford, 1994.
3. **Jarvis P.** Besimokanti visuomenė, viešasis sektorius ir nevyriausybines organizacijos // Savišvieta. – Vilnius, 1997.
4. **Kairienė J.** Neformalus mokymosi tyrimas moterų NVO: magistro darbas. – Kaunas: VDU, 2002.
5. **Kjaergaard E., Martinėnienė R.** Dialogo tiltas. Visuomeninės organizacijos demokratinėje valstybėje. – Vilnius: Margi raštai, 1997.
6. **Leš E.** The Voluntary Sector in Post-Communist East Central Europe. World Alliance for Citizen Participation. – Washington, D.C. U.S.A.: Civicus, 1994.
7. **Mokymosi** visą gyvenimą memorandumas. – Vilnius: LSSA, 2001.
8. **Sills D.** Voluntary associations. International encyclopedia of social sciences. – New York: Crowell-Collier, 1968. Vol. 16.
9. **Toivainen T.** An Overview of Finnish Liberal Adult Education on the Edge of the 21st Century, with a Wide Reference to Historical Roots // Responding to the Challenges of a Changing World: An Overview of Liberal Adult Education in Finland. Finnish Adult Education Association. 1998.
10. **Vander Zanden J. W.** The social experience: An introduction to sociology. – New York: McGraw – Hill Publishing Company, 1990.
11. **Žemaitaitytė I.** Neformalusis suaugusiųjų švietimas, kaip besimokančios visuomenės veiksnys: daktaro disertacija. – Kaunas: VDU, 2001.

WOMEN'S PARTICIPATION IN THE NGO PROJECTS: ATTITUDES AND OPPORTUNITIES

Dr. Irena Žemaitaitė

Law University of Lithuania

Summary

Lithuania, as well as other contemporary societies, is undergoing the times full of new technological, political, economic, social and scientific changes.

Changes are being noticeable in Lithuanian education system, these changes are caused by changes in economical system and society. Concepts of Learning Society, lifelong learning become more and more actual.

Women are biggest part of Lithuania society and women's learning is very important for economical and social life of our country. Non-government organizations provide lifelong learning for women.

The research showed that most of women's learning is assigned to keep women in the labour market.

Keywords: Women, NGO (Non-Government Organization), Adult Education, Lifelong Learning, Labour Market.